

وَ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَ غَيْرَ
مَعْرُوشَاتٍ وَ النَّخْلَ وَ الزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكُلُهُ وَ الْزَّيْتُونَ
وَ الرُّمَانَ مُتَشَابِهًـا وَ غَيْرَ مُتَشَابِهٖ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا
أَثْمَرَ وَ آتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَ لَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا
يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ (141) وَ مِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَ
فَرْشًا كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَ لَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ (142) ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ
مِنَ الضَّاْنِ اثْنَيْنِ وَ مِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ قُلْ آلَذَّكَرِيْنِ
حَرَمٌ أَمِ الْأَنْثَيْنِ أَمَّا اشْتَمَلتُ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأَنْثَيْنِ
نَبَّئُنِي بِعِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (143) وَ مِنَ الْإِبْلِ
اثْنَيْنِ وَ مِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ آلَذَّكَرِيْنِ حَرَمٌ أَمِ
الْأَنْثَيْنِ أَمَّا اشْتَمَلتُ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأَنْثَيْنِ أَمْ كُنْتُمْ

شَهَدَاءِ إِذْ وَصَّا كُمُ اللَّهُ بِهَذَا فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى

عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا

يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (144)

It is He who produceth gardens, with trellises and without, and dates, and tilth with produce of all kinds, and olives and pomegranates, similar (in kind) and different (in variety): eat of their fruit in their season, but render the dues that are proper on the day that the harvest is gathered. But waste not by excess: for Allah loveth not the wasters. Of the cattle are some for burden and some for meat: eat what Allah hath provided for you, and follow not the footsteps of Satan: for he is to you and avowed enemy. (Take) eight (head of cattle) in (four) pairs: of sheep a pair, and of goats a pair; say, hath He forbidden the two males, or the two females, or (the young) which the wombs of the two females enclose? Tell me with knowledge if ye are truthful: Of camels a pair, and oxen a pair; say, hath He forbidden the two males, or the two females, or (the young) which the wombs of the two females enclose? - Were ye present when Allah ordered you such a thing? But who doth more wrong than one who invents a lie against Allah, to lead astray men without knowledge? For Allah guideth not people who do wrong.

وہ اللہ ہی ہے جس نے طرح طرح کے باغ اور تاکستان اور نخلستان پیدا کیے،

کھیتیاں اگائیں جن سے قسم قسم کے ماکولات (غذا، خوراک) حاصل ہوتے

ہیں، زیتون اور انار کے درخت پیدا کیے جن کے پھل صورت میں مشابہ اور مزے میں مختلف ہوتے ہیں۔ کھاؤں کی پیداوار جب کہ یہ پھلیں، اور اللہ کا حق ادا کرو جب اس کی فصل کا ٹو، اور حد سے نہ گزرو کہ اللہ حد سے گزرنے والوں کو پسند نہیں کرتا۔ پھر وہی ہے جس نے مویشیوں میں سے وہ جانور بھی پیدا کیے جن سے سواری و بار برداری کا کام لیا جاتا ہے اور وہ بھی جو کھانے اور بچھانے کے کام آتے ہیں کھاؤں چیزوں میں سے جو اللہ نے تمہیں بخشی ہیں اور شیطان کی پیروی نہ کرو کہ وہ تمہارا اکھلااد شمن ہے۔ یہ آٹھ نزوما دہ ہیں، دو بھیڑ کی قسم سے اور دو بکری کی قسم سے۔ اے محمد، ان سے پوچھو کہ اللہ نے ان کے نر حرام کیے ہیں یاما دہ، یا وہ نچے جو بھیڑوں اور بکریوں کے پیٹ میں ہوں؟ ٹھیک ٹھیک علم کے ساتھ مجھے بتاؤ اگر تم سچے ہو۔ اور اسی طرح دو اونٹ کی قسم سے ہیں اور دو گائے کی قسم سے۔ پوچھو، ان کے نر اللہ نے حرام کیے ہیں یاما دہ، یا وہ نچے جو اوٹنی اور گائے کے پیٹ میں ہوں؟ کیا تم اُس وقت حاضر تھے جب اللہ نے ان کے حرام ہونے کا حکم تمہیں دیا تھا؟ پھر اُس شخص

سے بڑھ کر ظالم اور کون ہو گا جو اللہ کی طرف منسوب کر کے جھوٹی بات کہے

تاکہ علم کے بغیر لوگوں کی غلط رہنمائی کرے۔ یقیناً اللہ ایسے ظالموں کو راہ

راست نہیں دے کھاتا۔

वह अल्लाह ही है जिसने तरह-तरह के बाग और ताकिस्तान और नखलिस्तान पैदा किए, खेतियाँ उगाई किस्म-किस्म के माकूलात हासिल होते हैं, जैतून और अनार के दरख्त पैदा किए जिनके फल सूरत में मुशाबेह और मज़े में मुख्तलिफ़ होते हैं। खाओ उनकी पैदावार, जबकि ये फलें, और अल्लाह का हक्क अदा करो जब उनकी फसल काटो, और हृद से न गुज़रो कि अल्लाह हृद से गुज़रानेवालों को पसन्द नहीं करता। फिर वही है जिसने मवेशियों में से वे जानवर भी पैदा किए जिनसे सवारी व बारबरदारी का काम लिया जाता है और वे भी जो खाने और बिछाने के काम आते हैं। खाओ उन चीज़ों में से जो अल्लाह ने तुम्हें बख्शी हैं और शैतान की पैरवी न करो कि वह तुम्हारा खुला दुश्मन है। ये आठ नर व मादा हैं, दो भेड़ की किस्म से और दो बकरी की किस्म से। ऐ नबी, इनसे पूछो कि अल्लाह ने उनके नर हराम किए हैं या मादा, या वे बच्चे जो भेड़ों और बकरियों के पेट में हैं? ठीक-ठीक इल्म के साथ मुझे बताओ अगर तुम सच्चे हो। और इसी तरह दो ऊँट की किस्म से हैं और दो गाय की किस्म से। पूछो, इनके नर अल्लाह ने हराम किए हैं या मादा, या वे बच्चे जो ऊँटनी और गाय के पेट में हैं? क्या तुम उस वक्त हाज़िर थे जब अल्लाह ने इनके हराम होने का हुक्म तुम्हें दिया था? फिर उस शख्स से बढ़कर

~~~~~

ज़ालिम और कौन होगा जो अल्लाह की तरफ मंसूब करके झूटी बात
कहे ताकि इल्म के बजैर लोगों की ग़लत रहनुमाई करे | यकीनन
अल्लाह ऐसे ज़ालिमों को राहे-रास्त नहीं दिखता |

~~~~~